

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Legea măsurilor excepționale.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II:* Ilie Săbăreanu, parte civilă cu Ion Măndoiu și Ministerul public.

Curtea de apel din Iași, secțiunea I: Constantin Bodea cu Alexandru Paraschiv. — Observațiune de d-l profesor D. Alexandrescu.

Tribunalul județului R.-Sărat: Ana Butu cu „Societatea pentru industria lemnului din Chiojdeni, R.-Sărat.

Nec. olog.

Bibliografie.

Legea măsurilor excepționale

În vederea evenimentelor care la un moment dat ar putea să schimbe starea noastră de spectatori ai conflagrațiunii europene în actori decizi a intra în acțiune, era nevoie, pe lângă alte pregătiri, de a se lua o serie de măsuri legislative reclamate de o eventuală stare de război.

Toate aceste măsuri excepționale, cu caracter financiar, economic și judiciar, au făcut obiectul unei legi pe care guvernul s'a grăbit a o supune aprobării Parlamentului.

Nu este fără interes pentru cititorii *Dreptului* de a analiza aici dispozițiunile și economia acestei legi de excepțiune și de prevedere.

În primul rând, legiuitorul se ocupă de chestia moratorului pe care îl admite în mod parțial, decretând suspendarea plăților pentru străinătate pe timp de patru luni. Moratorul general, cerut cu stăruință

de lumea comercială dela începutul crizei, a fost înălțurat pentru cuvântul că o asemenea măsură ar aduce o mare perturbație în afaceri și remediul ar fi mai vătămător decât răul ce am dori să vindecăm.

În adevăr, un moratoriu general ar trebui să se întindă și asupra dobânzilor ipotecare, căci amănările de plată pentru arenzi și chirii ar face imposibilă proprietarilor de moșii și de case plata datoriilor ipotecare, ceea ce ar avea de rezultat că întreaga proprietate s'ar găsi într'o grea situațiune. Pe lângă aceasta însuși sistemul nostru monetar ar fi slăbit, de oarece imposibilitatea temporară de realizare ar atinge portofoliul interior al Băncii Naționale a cărui valoare a crescut în mare proporție dela declararea crizei.

În al doilea rând vin dispozițiunile menite a umple unele lacune ale legislației pentru cazul de mobilizare a armatei.

Legiuitorul, preocupat de situația celor mobilizați, prevede că toți aceștia vor avea a beneficia de suspendarea termenilor fixate de codul de comerț pentru protest, precum și pentru exercițiul acțiunilor relative la efectele semnate, trase, girate sau acceptate. Afară de aceasta, legea mai prevede în favoarea lor și alte măsuri protitoare.

În adevăr, codul civil, comercial, procedura civilă și alte diferite legi prevăd termene fatale înăuntru cărora se exercită și se conservă anume drepturi. Acei chemați sub arme vor fi din această cauză în imposibilitate a observa acele termene sau a se în-

griji pentru păstrarea drepturilor mai sus arătate.

În acest scop s'a prevăzut în lege că, pentru tot timpul cât va dura chemarea sub arme, nici o acțiune să nu se poată judeca, nici un act de procedură sau urmărire judecătorească să nu se poată face n contra militarilor, inclusiv voluntarii, sau oricărei persoane care îndeplinește un serviciu obligatoriu în armată, iar în caz când din eroare s'ar obține o asemenea condamnare, sau s'ar efectua vre o urmărire împotriva vreunei persoane aflate sub arme, în contra dispozițiilor acestei legi, cel interesat va putea să ceară justiției, în termen de cel mult o lună dela data publicării în *Monitorul Oficial* a decretului de demobilizare, anularea condamnării sau executării.

S'a prevăzut de asemenea, în folosul acelorasi persoane, suspendarea termenelor tuturor prescripțiilor, perempțiunilor în materie civilă sau comercială, termenelor pentru luarea inscripțiunilor ipotecare, etc., completând astfel seria măsurilor de ocrotire ce s'a crezut necesar a se lua în folosul persoanelor chemate a-și îndeplini îndatoririle lor militare.

Dintre dispozițiunile arătate mai sus, numai acelea privitoare la moratoriul pentru străinătate își vor produce efectul de îndată, celelalte rămânând a se aplica în întregime sau treptat, după trebuință, și numai dacă împrejurările vor necesita luarea unor asemenea dispozițiuni.

Legiuitorul nu a scăpat din vedere nici situația debitorilor cari, din cauza evenimentelor grave ce s'ar petrece, s'ar găsi în imposibilitate de a-și achita datoriile.

În acest scop, atât în ce privește acțiunile civile sau comerciale, cât și în privința actelor de urmărire, instanțele judecătorești au latitudinea să aprecieze dacă strâmtorarea actuală a debitorului e datorită unui caz de forță majoră, atribuită împrejurărilor actuale grave dar trecătoare, și în acest caz să acorde un termen de plată, care însă va fi condiționat de luarea unor măsuri asigurătoare în averea debitorului, iar în caz când s'ar abuza de unii debitori de rea credință de dispozițiunile acestei legi, pentru a încerca să-și înstrăineze averea mobilă sau imobilă în dauna creditorilor instanțele judecătorești vor fi chemate a pronunța nulitatea acestor înstrăinări sub orice formă ar fi făcute.

O altă serie de măsuri e referitoare la cazul când funcționarea justiției ar întâmpina oarecari dificultăți din cauza stărei de război.

În o asemenea eventualitate, s'a prevăzut posibilitatea de a se strămuta reședința autorităților judecătorești în alte localități din județ sau chiar în alt județ, în care caz procesele nu vor putea fi judecate decât după chemarea părților prin noui citațiuni, scutite de plata timbrului și a taxelor de portării, iar pentru a se obvia la neajunsurile ce ar provoca justițiabililor descomplectarea personalului judecătorec prin mobilizarea magistraților, legea prevede posibilitatea delegării a aceluiaș judecător la mai multe judecătorii vecine sau apropiate unele de altele, iar transportarea acestui judecător dela o judecătorie la alta nu se va face decât dacă celelalte afaceri și lucrări dela reședință ar permite.

În acelaș timp s'a prevăzut și o derogare la dispozițiunile art. 58 din legea judecătoriilor de ocoale pentru afacerile cari urmează a se judeca în fiecare comună, lăsând judecătorului facultatea de a le judeca la reședința judecătoriei, dacă ar fi împedicat a merge în localitate.

Pentru Curțile de apel, în lipsă de judecători, s'a prevăzut posibilitatea complectării lor cu inspectori judecătorești, delegați de ministerul de justiție, iar pentru tribunale — în caz când nu s'ar putea complecta cu judecători de ocol — s'a prevăzut dispozițiunea că vor putea judeca afacerile date în competența lor în primă instanță cu un singur judecător.

Oficiul de grefier, în caz de lipsa titularilor, se va putea îndeplini de unul din scriitorii instanței respective, delegat de președinte sau judecătorul respectiv.

Ultima parte a legii ce analizăm e consacrată măsurilor relative la chestiunea chiriilor la ajutoarele pentru familiile mobilizaților, la muncile agricole și în fine la vânzarea articolelor de prima necesitate.

Pentru a aduce o îmbunătățire în situația familiilor celor plecați, rămase fără nici un sprijin, precum și a acelor cari deși nechemăți sub arme s'ar găsi totuș, din cauza împrejurărilor dificile, în imposibilitate de a îndeplini obligațiunile contractate față de proprietari, s'a dispus ca toate pricinile izvorâte din contractele de închiriere până la valoarea de 2.000 lei pentru capitală și 1.000 lei pentru

celelalte orașe să se judece după dreptul comun pe tot timpul cât va dura această stare de lucruri.

De asemenea s'a lăsat la aprecierea judecătorilor de a acorda termen de plată în timpul judecării și chiar al urmăririi, atât pentru pricinile care se judecă după dispozițiunile legii de față, cât și pentru acele cari rămân a se judeca conform legii asupra drepturilor proprietarilor, în acest din urmă caz atât în ce privește imobilele urbane, cât și cele rurale.

Tot prin această lege s'a regulat în chipul cel mai echitabil drepturile funcționarilor civili, mobilizați ca ofițeri de rezervă sau grade inferioare, ale pensionarilor mobilizați, ale familiilor tuturor acestora și ale ofițerilor activi, în fine ajutoarele la cari au drept familiile tuturor celorlalți, mobilizați grade inferioare, cari ar fi lipsite de mijloace de trai.

Dacă Statul, prin aceste dispozițiuni, arată toată sollicitudinea sa funcționarilor mobilizați, el nu poate să nu se ocupe tocmai de aceia cari, trăind ei și familiile lor din câștigul muncii lor zilnice, ridică familiei, prin mobilizarea lor, în cele mai multe cazuri chiar pâinea de toate zilele. Este mare și sfântă datoria către țară. Ea se îndeplinește mai ușor când cel plecat dela căminul lui își scoate din preocupările lui o grijă mare, aceea a traiului celor ce rămân la vatră și a muncii ogorului lui.

De aceea, pentru toți mobilizații, soldați și grade inferioare, cari nu sunt funcționari, se acordă de Stat familiei lor un ajutor fix lunar de 15 lei în comunele rurale și de 20 lei în cele urbane, în afară de alte ajutoare ce în caz de nevoie li se mai poate da.

Cu chipul acesta, se conciliază în deajuns îngrijorarea celui plecat sub arme, cu datoria lui de jertfă pentru țară și cu datoria Statului de a ușura traiul familiei lui.

În fine, pentru a împiedica tendința de urcarea continuă și nejustificată a prețurilor articolelor de prima necesitate, ministerul de industrie și comerț direct sau orice autoritate dependente de Stat sau prin autoritățile comunale, este îndreptățit a fixa prețuri maxime pentru vânzarea articolelor alimentare de prima necesitate, a furajelor de tot felul, a unor medicamente, a materialului de încălzit și iluminat; iar când comercianții sau proprietarii nu se vor conforma regulilor impuse sau vor refuza a

vinde conform prețurilor stabilite, sau vor ascunde acele mărfuri, ministerul de industrie, prin delegați ai săi sau prin autoritatea comunală, este îndreptățit a vinde consumatorilor, pe socoteala proprietarului sau comerciantului, acele obiecte cu prețurile maximal stabilite. În plus, s'a edictat ca penalitate amenda, închisoarea și în caz de recidivă închiderea prăvăliilor contraveniențelor

Acestea sunt în rezumat dispozițiunile legii asupra «Măsurilor excepționale» prezentată în vederea evenimentelor ce ne așteaptă. Ministerele respective vor fi autorizate a întocmi regulamente referitoare la modul de procedare al autorităților cu privire la aplicarea acestor dispozițiuni.

S. R.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 24 Noembrie 1914

Președînța d-lui V. Râmniceanu, președinte

Ilie Săbăreanu, parte civilă cu Ion Măndoiu și Ministerul public

CAMERĂ DE PUNERE SUB ACUZARE. — DECIZIUNE DE NEURMĂRIRE. — PARTE CIVILĂ. — RECURS ÎN CASAȚIUNE. — INADMISIBILITATE.

Recursul în casațiune în contra deciziunilor Camerei de punere sub acuzare nefiind deschis de lege în mod expres decât numai ministerului public și prevenitului, urmează că în tăcerea legii, partea civilă nu poate să atace pe această cale o deciziune de neurmărire a Camerei de acuzare.

No. 2963. — Respins recursul făcut de Ilie Săbăreanu, contra deciziunii de neurmărire a Camerei de acuzare, contra lui Ion Măndoiu.

S'a ascultat d-l procuror N. I. Zamfirescu, în concluziuni, pentru respingerea recursului în lipsa recurentului.

Curtea deliberând,

Asupra admisibilității recursului :

Având în vedere că, prin deciziunea supusă recursului, Camera de punere sub acuzare, statuând asupra opozițiunei făcută de recurentul de azi, Ilie Săbăreanu, ca parte civilă, în contra ordonanței judecătorului de instrucție care declară că nu este loc de urmărire contra lui Ion Măndoiu pentru de-

lictul de falș, a respins ca nefondată opozițiunea recurrentului;

Considerând că recursul în casațiune în contra deciziunilor Camerei de punere sub acuzare nu este deschis de lege, în mod expres, decât numai ministerului public și preventivului; că în tăcerea legii, urmează că partea civilă nu poate să atace pe această cale o deciziune de neurmărire a Camerei;

Considerând, în al doilea rând, că este de principiu că partea civilă nu poate exercita acțiunea ce-i aparține decât ca un accesoriu al acțiunii publice, și prin urmare ea nu poate recurge în casațiune contra deciziunilor de neurmărire, neatacate de ministerul public, cum este în specie, cari au dobândit astfel autoritate de lucru judecat până la noui probe;

Că, așa fiind, din ambele puncte de vedere, recursul de față este neadmisibil.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 5 Noembrie 1914

Președința d-lui D. Grigorovici, consilier

Constantin Bodea cu Alexandru Paraschiv

APEL. — SENTINȚĂ NECOMUNICATĂ CONFORM ART. 318 PR. CIV. — NEPRESCRIEREA DREPTULUI DE A FACE APEL PRIN TRECEREA TERMENULUI DE 30 ANI. — ART. 318 PR. CIV. 1890 C. CIV.

În caz de necomunicarea hotărârei pronunțată de prima instanță, dreptul de apel în contra acestei hotărâri nu se prescrie prin treizeci de ani dela pronunțarea ei, fiindcă neexistând în specie punerea în întârziere ce rezultă din comunicare, nimic nu poate stabili prezumpția de renunțare la dreptul de apel, prezumpție care este principiul și fundamentul prescripției liberatorii.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Constantin Bodea, prin petițiunea înregistrată la No. 5596 din 25 Octombrie 1913 în contra sentinței No. 394 din 17 Octombrie 1913 a tribunalului Bacău;

Având în vedere că, prin această sentință, s'a respins opoziția lui Constantin Bodea în contra sentinței aceluși tribunal No. 41 din 7 Noembrie 1913,

prin care i se respinsese ca nesuștinută acțiunea în revendicare contra lui Alexandru Paraschiv;

Având în vedere că Alexandru Paraschiv opune excepțiunea autorității lucrului judecat dedusă din sentința tribunalului Bacău No. 16 din 22 Ianuarie, 1880, că deși această sentință n'a fost comunicată totuși, susține apelantul, a rămas definitivă, deoarece, C. Bodea lăsând să treacă 30 de ani fără ca să facă apel, dreptul de apel s'a prescriș conform art. 1890 c. civ.;

Având în vedere că, prin sentința tribunalului Bacău No. 16 din 22 Ianuarie 1880, s'a respins acțiunea prin care C. Bodea revendică dela D. Paraschiv, autorul lui C. Paraschiv, 6 stânjeni pământ din hotarul muntelui Slobozia-Melului jud. Bacău; că apelantul C. Bodea recunoaște că prin prezenta acțiune revendică același pământ; că identitatea de persoane și obiect fiind stabilite, urmează a se examina dacă sentința tribunalului Bacău din 22 Ianuarie 1880, poate fi considerată ca definitivă;

Având în vedere că, conform art. 318 c. pr. civ., termenul de apel este de două luni, care curge din ziua primirii hotărârei;

Având în vedere că dacă hotărârea n'a fost comunicată, dreptul de apel nu se prescrie prin trecerea a treizeci de ani dela pronunțare, pentru motivul că, neexistând punerea în întârziere ce rezultă din comunicarea hotărârei, nimic nu poate stabili prezumpția de renunțare la dreptul de apel, prezumpție care este principiul și fundamentul prescripției extinctive (Cpr. Dalloz., Rep., V, V^o Appel civil, 1160).

Având în vedere că sentința tribunalului Bacău din 22 Ianuarie 1880, fiind susceptibilă de apel, n'a rămas definitivă; că, în consecință, urmează a se respinge excepțiunea lucrului judecat ridicat de A. Paraschiv;

Pentru aceste motive, Curtea dispune respingerea excepțiunii lucrului judecat ridicată de Alex. Paraschiv, și dedusă din sentința tribunalului Bacău No. 16 din 22 Ianuarie 1880.

Semnați; D. Grigorovici, M. Ionescu-Ghinea, D. Volanschi,
P. N. Părăianu.

Observațiune. — Speța judecată de Curtea din Iași, prin decizia ce publicăm mai sus, este nouă

în jurisprudența noastră. De aceea vom zice câteva cuvinte asupra ei.

Iată despre ce este vorba. O hotărâre pronunțată de prima instanță *in mod contradictor* și necomunicată părții condamnate, mai poate ea fi apelată după expirarea termenului de treizeci de ani dela data ei, sau dreptul de a face apel este el prescris, conform art 1890 din codul civil?

Să precizăm bine chestiunea. Dacă suszisa hotărâre a fost executată, nu mai încapă îndoială că ea nu mai poate fi apelată, căci nu mai este ce apela, totul fiind sfârșit prin executare.

Quid juris însă atunci când hotărârea necomunicată n'a fost executată, ca în speța judecată de Curte? Curtea din Iași, decide printr'un considerent foarte laconic, că partea condamnată poate oricând face apel, chiar în urma expirării termenului de treizeci de ani; ceea ce însemnează, după teoria Curței, că, în asemenea caz, *dreptul de apel este imprescriptibil*.

Considerentul Curței, care se mulțumește a afirmă (și în drept a afirmă nu însemnează a dovedi), este împrumutat dela Repertoriul lui Dalloz. Iată, în adevăr, cum se exprimă autorii acestui Repertoriu:

«Dacă hotărârea n'a fost nici comunicată nici executată, dreptul de apel nu se prescrie prin cei treizeci de ani care ar urmă pronunțarea ei, căci nimic nu stabilește, în asemenea caz, prezumpția de renunțare la apel, prezumpție care, după cum știm, este principiul și baza prescripției extinctive»¹⁾.

Nu putem admite acest mod de a vedea. În adevăr, după art. 1890 din codul civil, orice acțiune și, prin urmare, *orice drept*, căci textul de mai sus întrebuițează cuvântul acțiune în sens *de drept*,²⁾ se prescrie prin treizeci de ani (as-

1) Vezi Répert. Dalloz. V^o *Appel civil*, 1160, p. 200, precum și suplimentul acestui Ripertoriu, *eod* V^o, 204, p. 436. Mai vezi în acelaș sens, Répert. Sirey Carpentier, *eod* V^o, 2100; Pand. fr., V^o *Appel civil*, 4022 urm. și autoritățile citate acolo.

2) Vezi tom. XI al Coment. noastre, p. 213, nota 3. Cpr. Bandry et Tissier, *Prescription*, 584, Mourlon, III, 1927, etc.

tăzi termenul cel mai lung al prescripției), dacă legea nu declară dreptul imprescriptibil, sau prescriptibil printr'un termen mai scurt.

Or, niciun text de lege nu declară dreptul de apel imprescriptibil, nici prescriptibil printr'un termen mai scurt de treizeci de ani.

Mai mult încă, după art. 404 din procedura civilă, orice hotărâre judecătorească, care n'a fost executată timp de trei zeci de ani *dela data ei*, nu mai poate fi adusă la îndeplinire, ea perzându-și puterea lucrului judecat, și aceasta fără a se distinge dacă a fost comunicată sau nu. Cum s'ar putea deci apela o hotărâre care nu mai există? Dreptul de a apela o hotărâre necomunicată se prescrie prin treizeci de ani, zice Curtea din Paris, *mai cu seamă atunci când această hotărâre a fost executată*³⁾. Acestadaos, pe care îl face Curtea în considerentul său, nu însemnează însă că prescripția nu se îndeplinește atunci când hotărârea n'a fost executată. Totul în adevăr, este prescris prin treizeci de ani, și hotărârea și dreptul de a face apel sau recurs în casație⁴⁾ și instanța lăsată în părăsire (art. 1891), etc.

Dar, apoi apelul n'are în specie, niciun interes. Iată cum se exprimă, în această privință Carré et Chauveau:

«S'il n'y avait pas eu d'exécution c'est contre la partie qui l'aurait négligée que la prescription aurait couru, et son adversaire n'aurait pas besoin d'interjeter appel pour se soustraire à une exécution tardive; il lui suffirait d'opposer la prescription tren-

3) Vezi Sirey, 97. 2. 72. Tot astfel se exprimă și hotărârile anterioare. Vezi, de exemplu, C. Bourges și Pau, Sirey, 60. 2. 335; Sirey, 71. 2. 200 etc.

4) Cpr. Cas. fr. Sirey, 69. 1. 320; D. P. 69. 1. 405. «După art 2262 c. civ. (al nostru 1890), toate acțiunile, atât cele reale cât și cele personale, se prescriu prin 30 de ani; acest principiu fiind general și absolut, cuprinde și dreptul de recurs în casație», zice această decizie. Ea presupune, ce e drept, cazul unei hotărâri necomunicată, *dar executată*, însă, după cum am văzut mai sus, soluția trebuie să fie aceeaș chiar atunci când hotărârea necomunicată n'a fost executată.

tenaire qui l'aurait libéré de l'obligation à lui imposée par le jugement»⁵⁾.

Un alt autor, Guillaud, se exprimă de asemenea, în modul următor :

«Si l'exécution n'a pas eu lieu, il n'y a plus à se demander si la faculté d'appeler existe encore, car le droit consacré par le jugement est éteint, et la partie condamnée n'a pas d'intérêt à porter l'appel d'un jugement que l'on ne peut plus exécuter contre elle. Ce point est certain et non discuté dans la prescription libératoire. Le jugement en proclamant le droit du créancier, a fait naître à son profit une action en paiement qui est éteinte par la prescription de trente ans.

«Nous croyons qu'il en sera de même au cas de prescription acquisitive. Le défendeur qui a succombé mais qui est resté en possession pendant trente ans après le jugement déclaratif du droit de son adversaire, a acquis la propriété du bien revendiqué, par la prescription trentenaire»⁶⁾.

Până aci am presupus că hotărârea pronunțată de primii judecători, necomunicată și neapelată timp de treizeci de ani, a fost dată *in mod contradictor*. Ce trebuie să decidem în privința hotărârilor pronunțate în lipsă? Deastădată se susține, și nu fără oarecare temei, că simpla expirare a termenului de treizeci de ani nu poate să facă ca o hotărâre pronunțată în lipsă să devie definitivă⁷⁾, căci partea condamnată ar putea să zică: am lăsat să treacă treizeci de ani fără a face opoziție sau apel, pentru că n'am avut nici o cunoștință de hotărârea care m'a condamnat în lipsă, limbăgiu pe care nu poate să-l ție acel care a fost față la pronunțarea hotărârei.

În speța judecată de Curtea din Iași, hotărârea fusese pronunțată în mod contradictor, după cum pare să rezulte din considerentele Curței, așa că partea condamnată a avut cunoștință de hotărârea condamnătoare și dacă ea n'a apelat-o timp de 30 de ani, este presupusă că a renunțat

la dreptul de apel, deși hotărârea nu i-a fost comunicată.

Osebit de aceasta, partea condamnată nu mai are interes de a face apel contra unei hotărâri care nu mai poate fi executată contra ei.

Acestea sunt foarte pe scurt motivele care ne fac a nu admite soluția consacrată prin decizia Curței din Iași.

D. Alexandresco.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI R.-SĂRAT

Audiența dela 20 Octombrie 1914

Președinta d-lui I. Poșoiu, președinte

Ana Butu cu Societatea pentru industria lemnului din Chiojdeni, R.-Sărat

ANCHETA ÎN FUTURUM. — PROBE. — URGENTĂ. — PRIMEJDIA DISPARIȚIEI PROBELOR. — ART. 66 PR. CIV.

Legiitorul prin dispozițiunile art. 66 pr. civ., creând instituția procedurală a anchetei *in futurum* a avut în vedere numai urgența și primejdia dispariției probelor de care o parte ar avea nevoie a se servi într'un proces viitor, astfel că, acela care solicită o asemenea procedură, nu e suficient, pentru ca cererea să-i fie admisă, să dovedească necesitatea și interesul unor anumite constatări, ci trebuie să facă dovada urgenței și a primejdiei dispariției probelor.

Tribunalul,

Asupra cererii de anchetă *in futurum*, făcută prin petiția înregistrată la No. 28015 din 1914 de d-na Ana D. Butu în calitate de tutoare a minorilor rămași pe urma defunctului său soț D. Butu, prin care solicită ca, în conformitate cu dispozițiile art. 66 pr. civ., să se citeze firma «Societatea pentru industria lemnului și a hârtiei fostă Eihlen & C-nie», reprezentată prin administratorii săi Albert Peltz și Hans Döhnel, cu sediul în comuna Chiojdeni, județul Râmnicu-Sărat, pentru ca față cu aceasta, tribunalul să dispună ca printr'un expert și martori să se facă și alte constatări, pe lângă cele deja ordonate prin jurnalul No. 7684 din 1914;

5) Caré-Chauveau, *Lois dela procedure civile*, III, p. 607, Quest. 1563 (ed. a 5-a, 1880).

6) Guillaud, *Prescription*, 602, p. 56.

7) Vezi Baudry et Tissier, *Prescription* 598, p. 449 (ed. a 3-a).

Având în vedere susținerile reclamantei și obiecțiunile firmei pârâte;

Având în vedere că art. 66 pr. civ., prin cele două din urmă aliniate prevede că : „oricine are interes să constate declarația unui martor, părerea unui expert, o stare de lucruri a unor bunuri mișcătoare sau nemiscătoare, a obține recunoașterea unui act scris sau a unei obligații, validitatea sau nevaliditatea unui titlu, va putea cere judecătorului competente, potrivit art. 58 și următorii din acest cod, chemarea de urgență înaintea sa a părților interesate, pentru stabilirea cererii sale.

„Asemenea constatări pot sluji ca acte probatorii potrivit deosebitelor rândueli ale legii“.

Având în vedere că firma pârâtă, prin avocatul său, obiectează că întrucât faptele ce reclamanta voeste a constata prin martori și experți nu sunt pe cale să dispară și nici reclamanta nu motivează constatarea lor cu vreo altfel de urgență, cererea sa nu e conformă și în spiritul art. 66 pr. civ., și în consecință nu poate fi încuviințată. Cere dar respingerea ei.

Având în vedere că reclamanta susține dimpotrivă că față de felul general cum e redactat art. 66 pr. civ., în cele două din urmă ale sale aliniate : «oricine are interes...» cererea sa e admisibilă, căci legea îi cere numai să probeze în mod general că are interes sa facă o astfel de cerere, cum se cere la orice acțiune, și cum dânsa are nevoie de aceste constatări într'un viitor proces ce vrea să intenteze firmei pârâte, rezultă că cererea sa e admisibilă și solicită tribunalul să i-o admită și să ordone constatarea faptelor arătate prin ea.

Având în vedere că astfel fiind, rezultă că ceea ce trebuie să stabilească tribunalul, este caracterul acestei instituțiuni procedurale a legiuitorului de procedură civilă din 1900, numită de doctrină anchetă *in futurum*, dacă adică acest legiuitor a condiționat admisibilitatea acestei anchete de dovedirea primejdiei dispariției unor dovezi, ori dacă dimpotrivă s'a mulțumit să ceară probarea în chip vag și generic a unui simplu interes, cum pare să o facă prin cele dintâi cuvinte ale aliniatelor art. 66 pr. civ., ce se ocupă de această anchetă.

Având în vedere că ceea ce a urmărit legiuitorul atunci când a introdus această nouă instituție procedurală a anchetei *in futurum*, a fost ca să pună z

la îndemâna părților o cale de procedură grabnică, prin mijlocul căreia să poată constata imediat și conserva niște dovezi cari mai târziu ar putea să dispară și de care va fi nevoie într'un proces viitor. Așa de pildă, cineva are nevoie să constate printr'o dovadă care să facă credință în justiție, starea în care un antreprenor i-a părăsit construcția (pentru a putea continua lucrările și a cere daune), sau starea în care un chiriaș i-a lăsat casa, sau are nevoie de a păstra, spre a-i servi într'un eventual proces viitor, mărturia importantă a unui om ajuns la adânci bătrânețe, și expus să moară dintr'o zi într'alta, în toate aceste cazuri, cum și în altele analoge, va putea cel interesat, ca fără să pornească procesul, să se adreseze tribunalului și pe cale de anchetă *in futurum* să constate și să conserve asemenea dovezi.

Înainte de 1900, asemenea constatări nu se puteau face decât cu ocazia procesului, și dacă intentarea lui era prematură, înseamnă că nu se puteau face deloc, și deci probele puteau să dispară fără ca partea interesată să poată face ceva. Legea din 1900 a umplut această lacună și prin cele două din urmă aliniate ale art. 66 pr. civ., a instituit procedura anchetei *in futurum*, cu ajutorul căreia se poate constata judecătorește la timp și conserva dovezi expuse dispariției și de cari va fi nevoie într'un viitor proces (G. Mironescu, «Analiza noului cod de procedură civilă», pag. 27 și urm.)

Cum că așa este și că acesta este spiritul în care legiuitorul din 1900 a instituit această procedură, rezultă din expunerea de motive a legii pentru modificarea legii de procedură civilă, unde se spune referitor la aceasta : «am admis și procedura privitoare la constatarea dreptului sau lucrului cerut, când este o absolută trebuință de a se dobândi grabnic o dovadă ce ar dispărea, dacă cel în drept ar fi nevoit să aștepte până la înfățișarea contradictorie», și mai rezultă și din legislația germană, de unde legiuitorul din 1900 a împrumutat-o, și unde această instituțiune are acelaș caracter și aceeaș sferă de aplicabilitate, fiind numită și procedura conservării probelor, nume care denotă și exhibă caracterul ei;

Având în vedere că nu se poate zice că intenția legiuitorului din expunerea de motive, unde am văzut că se vorbește de o absolută trebuință de a se

dobândi grabnic o dovadă ce ar dispărea, n'a trecut în textul art. 66 pr. civ., și nu se poate spune aceasta, întâi fiindcă art. 66 pr. civ., în ce privește ancheta *in futurum*, n'a făcut obiectul nici unei debateri în Cameră ori Senat, și deci ce a gândit legiuitorul în expunerea de motive aceea a pus în textul art. 66, și apoi cum că ceea ce a spus legiuitorul în expunerea de motive e în perfectă concordanță cu textul art. 66, mai rezultă și din partea lui finală, unde se spune că se va putea cere judecătorului «chemarea de urgență înaintea sa a părților», și de ce urgență, decât fiindcă e pericol în întârziere?

Având în vedere că, pe lângă toate acestea, se știe, căci este de principiu, că o dovadă nu poate fi administrată decât odată cu judecarea însăși a fondului pretențiilor, căci numai atunci și cu acea ocazie se poate vedea dacă acea dovadă e admisibilă ori nu. Ei bine, legiuitorul în cazul art. 66 pr. civ., a făcut o excepție dela această regulă generală, și a permis ca dovezile să fie administrate și strânse și mai dinainte. Determinat însă de ce motive? De motivul foarte puternic că poate să fie dovezi cari să dispară până la înfățișarea contradictorie a procesului. Nu putem dar încuviința această cale procedurală decât în acest spirit și sub această condiție, căci nu putem generaliza ceea ce legiuitorul a specializat, excepțiile fiind de strictă interpretare;

Că, dar, rezultă din toate acestea, că este de esența acestei instituțiuni de procedură urgența și primejdia dispariției probelor, și a da o altfel de interpretare art. 66 pr. civ., înseamnă a contrazice rațiunea de a fi a anchetei *in futurum*,

Urmează deci că acel care solicită o asemenea procedură, trebuie să dovedească urgența ori primejdia dispariției probelor, ca cererea să-i fie admisă, iar nu să se mulțumească pur și simplu să spună că are interes să facă asemenea constatări, căci cuvântul interes din art. 66 pr. civ., nu poate fi interpretat și explicat decât în spiritul instituțiunii însăși, adică cel care cere ancheta trebuie să probeze interesul, dovedind că e urgent a se constata dovada respectivă, fiindcă este pe cale să dispară (op. cit. pag. 33).

Având în vedere că, în speță, reclamanta Ana Butu nu dovedește în felul acesta interesul ce-

leagă de a face constatările cerute prin petiția înregistrată la No. 28015 din 1914, și nici aceste constatări nu arată prin ele înșile vreo urgență;

Că, dar, cererea sa nefiind făcută în conformitate cu art. 66 pr. civ., nu poate fi încuviințată și tribunalul cată să o respingă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant Coman C. Negoescu, respinge cererea, etc.

Semnați: I. Poșoiu, C. Negoescu.

NECROLOG

Din rândurile magistraturei a dispărut încă unul din judecătorii cei buni. Gh. Tanoviceanu, primul președinte al Curței de Galați, a murit fără de veste și înainte de vreme, lăsând un gol foarte simțit în corpul judecătoresc.

El a fost un magistrat de carieră care a parcurs cu distincțiune toate treptele erarhiei, nedatorând succesul decât meritului și integrității sale.

Spirit juridic cultivat, deprins cu aplicarea legii, avea conștiința misiunii sale și pasiunea ideii de justiție și de adevăr.

În Galați, unde era sediul activității sale judecătorești, a fost o personalitate care impunea respectul și admirațiunea tuturor. El a fost totdeauna în fruntea mișcărilor culturale și filantropice din localitate, și stăruințelor lui se datorește ridicarea Palatului de justiție care va fi o podoabă a orașului.

Fire aleasă, bun și drept pentru toți, Gh. Tanoviceanu se bucură de numeroase simpatii, atât în cercul colegilor săi cât și printre avocați și justițiabili.

De aceea moartea lui a provocat regrete sincere și unanime.

Printre acei care au fost cu deosebire atinși de această pierdere, este fratele defunctului, d-l profesor Tanoviceanu, decanul facultății de drept din București, cărui îi exprimăm, cu această tristă împrejurare, cele mai vii sentimente de simpatie și condoleanță.

BIBLIOGRAFIE

Codurile uzuale, noua ediție publicată de d-l C. Hamangiu, consilier la Curtea de apel din Craiova, într'un singur volum format mare în 4°, de aproape 600 pagini, în genul ediției franceze *de servietă* Dalloz, cuprinzând totalitatea codurilor uzuale române în vigoare cu toate modificările suferite dela promulgarea lor până în prezent.

Depozit la librăria editoare *Alcalay & Comp.*

Prețul volumului legal flexibil în piele, lei 25

*

În aceeași editură a apărut acum **Codul de procedură civilă**, a doua ediție, adnotat cu doctrina și jurisprudența până la zi de d-l *Em. Dan*.